

ภาคผนวก
ตราครุฑ
พระราชบัญญัติ
พรรคการเมือง พ.ศ.2524

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2524
เป็นปีที่ 36 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้น

มาตรา 3 ให้ยกเลิกคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ 6 ลงวันที่ 6
ตุลาคม พ.ศ.2519

บรรดาบทกฎหมาย กฎและข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้
หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกพรรคการเมือง

“ที่อยู่” หมายความว่า ที่อยู่ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
มาตรา 6 ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราช
บัญญัตินี้

หมวด 1

การจัดตั้งและการจดทะเบียนพรรคการเมือง

มาตรา 7 ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่เป็นภิกษุ
สามเณร นักพรต หรือนักบวช มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป อาจรวมกันเป็นคณะผู้เริ่มจัด
ตั้งพรรคการเมือง ซึ่งมีแนวนโยบายในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกแตกแยกในเรื่องเชื้อ
ชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือไม่ขัดต่อกฎหมาย
หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชา
ธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการออกหนังสือเชิญชวน
ผู้อื่นให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเมื่อมีจำนวนผู้สมัครเข้าเป็น สมาชิกรวมกับจำนวน ผู้เริ่มจัดตั้ง
พรรคการเมืองแล้วไม่น้อยกว่าห้าพันคน ย่อมตั้งพรรคการเมืองได้ โดยจดทะเบียนต่อนาย
ทะเบียนที่กระทรวงมหาดไทย

สมาชิกจำนวนห้าพันคนดังกล่าวในวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่ง
มีที่อยู่ในแต่ละภาคไม่น้อยกว่าภาคละห้าจังหวัดตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดท้ายพระราช
บัญญัตินี้ และมีจำนวนสมาชิกจังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าสิบคน

ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบ
ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

มาตรา 8 ก่อนดำเนินการโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นเข้าเป็นสมาชิกให้คณะผู้เริ่มจัดตั้ง
พรรคการเมืองทำหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดพร้อมกับหนังสือ
เชิญชวนสามฉบับ ซึ่งคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้ลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วยทุกฉบับ
หนังสือเชิญชวนนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพรรคการเมือง
- (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (3) แนวนโยบายพรรคการเมือง
- (4) ชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของผู้ซึ่งเป็นคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 9 เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งตามมาตรา 8 แล้ว เห็นว่าหนังสือเชิญชวนมี

รายการครบถ้วน โดยมีชื่อ ภาพเครื่องหมาย หรือแนวนโยบายของพรรคการเมืองในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในเรื่องเชื้อชาติ หรือศาสนาระหว่างชนในชาติ ไม่เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ขัดต่อกฎหมาย ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7 และชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำหรือพ้อง หรือมีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งให้ไว้ตามมาตรา 8 หรือของพรรคการเมืองอื่นที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 23 ไว้ก่อนแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองการแจ้งให้คณะผู้จัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง

เมื่อได้รับหนังสือรับรองการแจ้งแล้ว ให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิโฆษณาเชิญชวนผู้อื่นเข้าเป็นสมาชิก และดำเนินการก่อตั้งพรรคการเมืองได้หนังสือรับรองการแจ้งนั้นให้ใช้ได้หนึ่งปีนับแต่วันที่ออก

มาตรา 10 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่า หนังสือเชิญชวนมี ชื่อ ภาพ เครื่องหมาย หรือแนวนโยบาย ของพรรคการเมือง ในลักษณะ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึก แตกแยกในเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนาระหว่างชนในชาติ เป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 7 และผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เสียมีจำนวนไม่ถึงสิบห้าคน หรือชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของพรรคการเมืองซ้ำหรือพ้องกับชื่อหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองไว้ก่อนแล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง

มาตรา 11 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าหนังสือเชิญชวนมีรายการไม่ครบตามมาตรา 8 หรือมีข้อความไม่ชัดเจนหรือบกพร่อง ให้นายทะเบียนบอกกล่าวเป็นหนังสือไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว เมื่อคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองได้แก้ไขภายในกำหนดเวลาดังกล่าวเป็นการถูกต้องแล้ว ให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรอง การแจ้งให้แก่

คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้แก้ไข ถ้าไม่แก้ไขหรือแก้ไขแล้ว
ยังไม่ถูกต้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้สิ่งไม่รับแจ้งทันที และบอกกล่าวเป็นหนังสือ
พร้อมทั้งเหตุผลไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่สิ่งไม่รับแจ้ง

มาตรา 12 ในกรณีที่นายทะเบียนเห็นว่าชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรค
การเมืองของคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่ปรากฏในหนังสือเชิญชวนเข้าหรือฟ้องหรือ
มีลักษณะคล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของคณะผู้เริ่มจัด
ตั้งของพรรคการเมืองอื่นที่ได้แจ้งไว้ในวันเดียวกันให้นายทะเบียนดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือบอกกล่าวไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้
ทำความเข้าใจกันว่า คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดจะเป็นผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมือง
หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้น เมื่อได้ตกลงกันเป็นประการใดแล้วให้นายทะเบียน
รับแจ้งตามที่ได้ตกลงกัน การตกลงกันดังกล่าวให้กระทำให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวันนับแต่
วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว

(2) ในกรณีที่คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องยืนยันไม่ยอมตกลงกันหรือ
เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวใน (1) แล้วยังคงตกลงกันไม่ได้ให้นายทะเบียนพิจารณา
รับแจ้งจากคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่เห็นว่าผู้มีสิทธิที่จะใช้ชื่อหรือภาพเครื่องหมายพรรค
การเมืองนั้นดีกว่าโดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(ก) คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองซึ่ง
เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดในนามของ
พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรที่เคยใช้ชื่อหรือใช้ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรค
การเมืองคณะนั้นย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ข) ในกรณีที่จำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ก) มีจำนวนเท่ากัน คณะ
ผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดมีจำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งเคยสมัครรับเลือก
ตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหลังสุดในนามของพรรคการเมือง
หรือกลุ่มการเมืองตามหลักฐานใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เคยใช้ชื่อ
หรือใช้ภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองนั้นมากกว่า คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะนั้น
ย่อมมีสิทธิดีกว่า

(ค) ในกรณีที่จำนวนผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองตาม (ข) มีจำนวนเท่ากันให้ นายทะเบียนดำเนินการจับสลากเพื่อให้ผู้มีสิทธิใช้ชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมาย พรรคการเมืองโดยเปิดเผย

ให้นายทะเบียนบอกกล่าวการรับแจ้งตาม (2) เป็นหนังสือไปยังคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรค เมืองที่เกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้ง

มาตรา 13 คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองคณะใดไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของนาย ทะเบียนตามมาตรา 12 มีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดโดยยื่นต่อศาลแพ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว

เมื่อศาลแพ่งได้รับคำร้องดังกล่าว ให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า แล้วให้รีบส่ง สำนวนและความเห็นไปยังศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด เมื่อศาลฎีกาได้วินิจฉัยเป็นประการใด แล้ว ให้นายทะเบียนปฏิบัติตามนั้นโดยไม่ชักช้า

ในการพิจารณาของศาลให้พิจารณาหลักเกณฑ์ตามมาตรา 12 (2) ประกอบด้วย การดำเนินคดีตามมาตรา 11 ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ โดยอนุโลม และให้ได้รับการยกเว้นการเสียค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา 14 ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งไม่รับแจ้งตามมาตรา 10 หรือมาตรา 11 คณะผู้ เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาวินิจฉัย โดยยื่นต่อศาลแพ่งภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าว และให้นำมาตรา 13 ววรรคสองและวรรคสามใช้ บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 15 เมื่อคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองที่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง จากนายทะเบียนเชิญชวนให้ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกได้ครบห้าพันคนซึ่งมีผู้ลงชื่อเข้าเป็น สมาชิก ซึ่งมีที่คนแล้ว ให้คณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองนัดประชุมผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิก การประชุมนี้ให้เรียกว่าการประชุมตั้งพรรคการเมือง

มาตรา 16 การเรียกประชุมตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งให้บรรดาผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิก ทราบก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และคณะผู้เริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองต้องแจ้งระเบียบ วาระการประชุมพร้อมทั้งบัญชีรายชื่อผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกทั้งหมดให้ผู้เข้าประชุมทราบด้วย

มาตรา 17 การประชุมตั้งพรรคการเมือง ต้องมีผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกมาประชุมไม่ น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แต่ในจำนวนนี้ต้องมีผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกของแต่ละภาค ภาคละไม่ น้อยกว่าห้าจังหวัด มาร่วมประชุมด้วย จึงจะเป็นองค์ประชุม

มาตรา 18 กิจการอันจะพึงทำในที่ประชุมตั้งพรรคการเมือง คือ

- (1) การกำหนดนโยบายของพรรคการเมืองซึ่งประกอบด้วยเป้าหมายและวิธีดำเนินการ
- (2) การกำหนดข้อบังคับของพรรคการเมือง
- (3) การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองตามมาตรา 33

มาตรา 19 ให้ที่ประชุมตั้งพรรคการเมืองเลือกผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

คำวินิจฉัยของที่ประชุมให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกที่มาประชุมคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 20 การลงคะแนนเสียงในที่ประชุมตั้งพรรคการเมืองให้ลงคะแนนโดยวิธีเปิดเผย เว้นแต่ผู้ลงชื่อเป็นสมาชิกที่มาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งร้องขอให้ลงคะแนนลับก็ให้ลงคะแนนลับ

มาตรา 21 ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา 18 (3) ยื่นคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบที่นายทะเบียนกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง พร้อมทั้งส่งร่างนโยบายของพรรคการเมืองและร่างข้อบังคับของพรรคการเมืองอย่างละสามฉบับ ทะเบียนประวัติผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด และสำเนารายงานการประชุมตั้งพรรคการเมือง

แบบคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพรรคการเมือง
- (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง
- (3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง
- (4) ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมือง ซึ่งในวาระเริ่มแรกนี้ตั้งขึ้นโดยที่ประชุมของผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกตามมาตรา 18 (3)
- (5) รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกอย่างน้อยต้องมีเลขหมายบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นที่ทางราชการออกให้ใช้เป็นหลักฐานเช่นเดียวกับบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกเป็นรายจังหวัด

มาตรา 22 ข้อบังคับของพรรคการเมืองนั้น อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อพรรคการเมือง
- (2) ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง

(3) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง

(4) การเลือกตั้ง ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง การสิ้นสุด และการลาออกตามวาระของหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น การกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการบริหาร และกรรมการแต่ละคนปฏิบัติ

(5) การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองและอำนาจหน้าที่

(6) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมของสาขาพรรคการเมือง

(7) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(8) ความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก

(9) การรับสมาชิกและการส่งให้สมาชิกออก

(10) วินัยและจรรยาบรรณของสมาชิก

(11) วิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ

(12) การบริหารการคลังและการบัญชีของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง

มาตรา 23 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองแล้วเห็นว่าคำขอจดทะเบียนพรรคการเมืองถูกต้องตามมาตรา 21 ข้อบังคับมีรายการครบถ้วนตามมาตรา 22 และผู้ลงชื่อเข้าเป็นสมาชิกตามทะเบียนพรรคการเมืองนั้น มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามและจำนวนถูกต้องตามมาตรา 7 ทั้งข้อความในเอกสารดังกล่าวนั้นไม่ขัดต่อความมั่นคงของรัฐหรือกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนจดทะเบียนพรรคการเมืองและแจ้งเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจดทะเบียน

มาตรา 24 ในกรณีที่นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา 21 ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอจดทะเบียน

ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองตามมาตรา 21 มีสิทธิยื่นคำร้องเพื่อให้

ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดว่าการไม่ยอมรับจดทะเบียนพรรคการเมืองเป็นไปตามโดยมิชอบ และขอให้สั่งให้รับจดทะเบียน

คำร้องตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลแพ่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่รับจดทะเบียน และให้นำมาตรา 13 วรรคสองและวรรคสามใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 25 การจดทะเบียนพรรคการเมืองนั้น ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยระบุชื่อพรรคการเมือง ภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมือง นโยบายของพรรคการเมือง และชื่อของหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

มาตรา 26 สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) พรรคการเมืองสั่งให้ออกตามข้อบังคับ
- (4) ศาลมีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก

การสิ้นสุดของสมาชิกภาพของสมาชิกตาม (3) ในกรณีที่สมาชิกผู้นั้นดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น การลงมติตามวรรคนี้ให้ลงคะแนนเสียงโดยวิธีเปิดเผยเท่านั้น

มาตรา 27 พรรคการเมืองใดที่มีจำนวนสมาชิกตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปในจังหวัดใดประสงค์จะจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองขึ้นในจังหวัดนั้น ให้หัวหน้าพรรคการเมืองมีหนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง หนังสือแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนกำหนด และอย่างน้อยจะต้องมีรายการแสดงที่ตั้งสาขาพรรคการเมือง รายชื่อ อาชีพ ที่อยู่ ของสมาชิกผู้ดำเนินการสาขาพรรคการเมืองนั้น

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองแล้วให้บันทึกการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นลงในทะเบียนการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง และให้ออกหนังสือรับรองการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับแจ้ง

มาตรา 28 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ นโยบาย หรือรายการตามมาตรา 21(4) ที่ยื่นไว้ในการจดทะเบียน หรือรายละเอียดที่แจ้งไว้ในแบบตามมาตรา 27 ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อทะเบียนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว

การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่ง จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งจากการยอมรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา 27 และมาตรา 24 มาใช้บังคับแก่การยอมรับหรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงของนายทะเบียนโดยอนุโลม

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมืองไม่แจ้งการเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่ง ภายใน ระยะเวลา ดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นภายใน ระยะเวลาที่กำหนด

การแก้ไขรายการที่เกี่ยวกับที่ได้รับประกาศไว้ตามมาตรา 25 ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 29 ในการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนตามหมวดนี้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจ เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้คำชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารเพื่อการตรวจสอบได้

หมวด 2

การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

มาตรา 30 ให้พรรคการเมืองที่จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการในทางการเมือง

มาตรา 31 การดำเนินกิจการต่อไปนี้หลังจากที่จดทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(1) การเปลี่ยนแปลงนโยบายของพรรคการเมือง

(2) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคการเมือง

(3) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น

(4) กิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 32 ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วยสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิก ทั้งนี้ให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรคการเมือง แต่ถ้าประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการเลือกตั้ง และจำนวนผู้แทนสมาชิกไว้ด้วย

มาตรา 33 ให้พรรคการเมืองมีคณะกรรมการบริหารคณะหนึ่งประกอบด้วยหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่นอีกไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นมาจากสมาชิกโดยที่ประชุมใหญ่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทนก็ได้

มาตรา 34 เมื่อปรากฏว่าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารหรือกรรมการบริหารจัดให้พรรคการเมืองกระทำการใด ๆ ผ่าฝืนนโยบายหรือข้อบังคับของพรรคการเมือง อันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ แต่ลักษณะการกระทำยังไม่รุนแรงจนเป็นสาเหตุให้ต้องยุบเลิกพรรคการเมืองตามมาตรา 48 ให้นายทะเบียนมีอำนาจเตือนเป็นหนังสือให้หัวหน้าพรรคการเมืองและคณะกรรมการบริหาร และกรรมการบริหารนั้นระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนดในกรณีที่นายทะเบียนเตือนเป็นหนังสือแก่บุคคลที่ไม่ใช่หัวหน้าพรรคการเมือง ต้องส่งสำเนาหนังสือนั้นให้หัวหน้าพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ถ้าหัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหาร หรือกรรมการบริหารไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกามีคำสั่งให้ระงับหรือคนออกจากตำแหน่งได้

คำร้องตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำมาตรา 13 วรรคสอง และวรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือบางคนออกจากตำแหน่งผู้นั้นไม่มีสิทธิ์เป็นกรรมการอีก เว้นแต่จะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ศาลฎีกามีคำสั่ง

มาตรา 35 หัวหน้าพรรคการเมืองและผู้ดำเนินการสาขาพรรคการเมือง ต้องจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง ต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามที่เป็นจริง

(1) บัญชีแสดงจำนวนเงินที่พรรคการเมืองได้รับและได้จ่าย ทั้งรายการอันเป็นเหตุ

ให้รับหรือจ่ายเงินหรือหลักฐานการรับเงินและจ่ายเงินทุกครั้ง

(2) บัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง

รายได้และทรัพย์สินที่พรรคการเมืองได้รับมาโดยไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ให้ได้รับยกเว้นการที่จะต้องเสียภาษีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 36 หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดให้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุลของพรรคการเมืองอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกกรอบสิบสองเดือน งบดุลต้องมีรายการย่อแสดงจำนวนทรัพย์สินและหนี้สินของพรรคการเมือง

งบดุลนั้นต้องจัดให้มีผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือหลายคนตรวจสอบแล้วนำเสนอ เพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ลงนามในงบดุลนั้น

ให้ส่งสำเนางบดุลไปยังสมาชิกที่มีชื่อในทะเบียนก่อนวันนัดประชุมใหญ่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน และให้มีสำเนางบดุลเปิดเผยไว้ที่สำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองเพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้ด้วย

เมื่อที่ประชุมใหญ่รับรองงบดุลแล้ว ให้ส่งงบดุลนั้นต่อนายทะเบียน ภายในสิบห้าวัน

มาตรา 37 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง สมาชิกหรือบุคคลใด ๆ ในพรรคการเมืองที่เกี่ยวข้องต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้สอบบัญชีตามที่จำเป็น

มาตรา 38 ห้ามมิให้ผู้ใดให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อเป็นการจูงใจให้พรรคการเมืองหรือสมาชิกกระทำการอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักร ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศหรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน

มาตรา 39 ห้ามมิให้พรรคการเมืองใดหรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อกระทำการอันเป็นการบ่อนทำลายความมั่นคงของราชอาณาจักรราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศหรือราชการแผ่นดิน หรือกระทำการอันเป็นการก่อกวนหรือคุกคามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทำการอันเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศหรือเป็นการบั่นทอนสุขภาพอนามัยของประชาชน

มาตรา 40 ห้ามมิให้พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประ-

โยชน์อื่นใดเพื่อดำเนินกิจการพรรคการเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองจาก

- (1) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย
- (2) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในประเทศไทยหรือนอกประเทศไทย
- (3) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทยซึ่งมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย มีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินร้อยละยี่สิบห้า
- (4) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินการหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย หรือผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย
- (5) บุคคล องค์กร หรือนิติบุคคลที่ได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อดำเนินกิจการพรรคการเมืองหรือเพียงดำเนินการทางการเมืองจากบุคคลองค์กรหรือนิติบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือ (4)

มาตรา 41 ห้ามมิให้พรรคการเมืองใดรับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองหรือยอมให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง

มาตรา 42 ห้ามมิให้บุคคล องค์กร หรือนิติ บุคคลตามมาตรา 40 (1) (2) (3) (4) หรือ (5) ให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรรคการเมืองใด หรือสมาชิกผู้ใดเพื่อดำเนินการพรรคการเมือง หรือเพื่อดำเนินกิจการทางการเมือง

มาตรา 43 ห้ามมิให้ผู้ไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดเข้าเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง หรือร่วมกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในการดำเนินการของพรรคการเมือง

มาตรา 44 ห้ามมิให้ผู้ใดเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในขณะเดียวกันเกินกว่าหนึ่งพรรคการเมือง

การลาออกจากสมาชิกให้ถือว่าสมบูรณ์เมื่อได้ยื่นใบลาออกต่อหัวหน้าพรรคการเมือง

มาตรา 45 ห้ามมิให้ผู้ใดใช้ชื่อหรือถ้อยคำในประการที่น่าจะทำให้ประชาชนเข้าใจว่าเป็นพรรคการเมือง หรือใช้ชื่อที่มีอักษรไทยประกอบว่า “พรรคการเมือง” หรืออักษรต่างประเทศ ซึ่งแปลหรืออ่านว่า “พรรคการเมือง” ในดวงตราป้ายชื่อ จดหมาย ใบแจ้งความ หรือเอกสารอย่างอื่น โดยมีได้เป็นพรรคการเมืองเว้นแต่ได้ใช้มาก่อนและขอจัดตั้งหรือจด

หมวด 3

การเลิกพรรคการเมือง

มาตรา 46 พรรคการเมืองย่อมเลิกด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับของพรรคการเมือง

(2) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงห้าพันคน หรือมีสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละห้าสิบคนไม่ถึงห้าจังหวัดของแต่ละภาค ทั้งนี้ เป็นเวลาติดต่อกันหกเดือน

(3) ไม่ส่งหรือส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้

(4) มีคำสั่งศาลสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองตามมาตรา 48

(5) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา 31 หรือมาตรา 32

เมื่อมีกรณีที่พรรคการเมืองใดต้องเลิกตามวรรคหนึ่งนอกจาก (4) ให้ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองเลิก

เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งตามวรรคสองหรือกรณีปรากฏต่อนายทะเบียน ให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนและยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกามีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองดังกล่าว

คำร้องตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำมาตรา 13 วรรคสองและวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้หัวหน้าพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบเลิกพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 47 เมื่อพรรคการเมืองกระทำการดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลสั่งยุบเลิก

(1) กระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ

(2) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ

(3) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 39 มาตรา 40 หรือมาตรา 41

มาตรา 48 เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา 47

หรือได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา 47 ให้แจ้งต่ออธิบดีกรมอัยการพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอธิบดีกรมอัยการเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลฎีกามีคำสั่งยุบเลิกพรรคการเมืองดังกล่าว

คำร้องตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลแพ่งและให้นำมาตรา 13 วรรคสอง และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้ยุบเลิกพรรคการเมืองใดแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบเลิกพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

หากนายทะเบียนเห็นสมควรจะให้ระงับการดำเนินการของพรรคการเมืองซึ่งกระทำการตามมาตรา 47 ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออธิบดีกรมอัยการขอให้ศาลฎีกาสั่งระงับการกระทำดังกล่าวของพรรคการเมืองไว้เป็นการชั่วคราวด้วยก็ได้

มาตรา 49 ในกรณีที่พรรคการเมืองเลิกตามมาตรา 46 ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้ชำระบัญชี เมื่อได้หักหนี้สินและค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีแล้วยังมีทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด ให้โอนให้แก่องค์การสาธารณกุศลตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของพรรคการเมือง ถ้าในข้อบังคับไม่ได้ระบุ ก็ให้ทรัพย์สินที่เหลือนั้นตกเป็นของรัฐ

หมวด 4

บทกำหนดโทษ

มาตรา 50 ผู้ใดเพื่อประโยชน์ในการจัดตั้งพรรคการเมือง แจ้งรายนามสมาชิกตามมาตรา 21 โดยรู้ว่าเป็นความเท็จ ประกาศหรือโฆษณาเชิญชวนผู้ใดเข้าเป็นสมาชิกโดยไม่มีหนังสือรับรองการแจ้ง หรือประกาศหรือข้อความเชิญชวนให้ผิดไปจากรายการในหนังสือเชิญชวน ซึ่งข้อความในประกาศหรือข้อความนั้นเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 51 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 27 วรรคหนึ่งหรือมาตรา 28 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 52 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน ซึ่งสั่งตามมาตรา 28 วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 53 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งตามมาตรา 29 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 54 หัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง ผู้ใดไม่จัดให้ทำบัญชีตามมาตรา 35 หรือไม่จัดให้ทำบัญชีรายรับรายจ่ายและงบดุลตามมาตรา 36 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 55 หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมือง สมาชิกหรือบุคคลใด ไม่อำนวยความสะดวกแก่ผู้สอบบัญชีตามมาตรา 37 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 56 ผู้ใดมีหน้าที่ในการจัดทำบัญชีพรรคการเมืองตามมาตรา 35 ละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้นหรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การแสดงที่มาของรายได้และการใช้จ่ายของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 57 หัวหน้าพรรคการเมือง หรือผู้ดำเนินกิจการ สาขาพรรคการเมือง ผู้ใดโดยทุจริตไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา 58 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 38 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 59 กรรมการบริหาร ผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองหรือสมาชิกผู้ใดจัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 39 หรือมาตรา 40 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 60 กรรมการบริหาร หรือผู้ดำเนินกิจการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดรู้อยู่แล้ว แต่จัดให้พรรคการเมืองกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 41 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 61 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 42 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งเนรเทศออกจากประเทศไทยด้วย

มาตรา 62 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 43 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้ฝ่าฝืนใดไม่มีสัญชาติไทยโดยการเกิดให้รัฐมนตรีว่า

การกระทรวงมหาดไทยสั่งพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งกฎหมายและพระยศยศจากประเทศไทยด้วย

มาตรา 63 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 64 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 45 ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาท ถึงหนึ่งแสนบาท และปรับวันละสองร้อยบาทจนกว่าจะเลิกใช้

มาตรา 65 หัวหน้าพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 46 วรรคสองต้องระวางโทษปรับไม่เกินพันบาท

มาตรา 66 ผู้ใดโดยเจตนาสมคบกันตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปดำเนินกิจการ เช่นเดียวกับพรรคการเมืองหรือเข้าลักษณะเป็นพรรคการเมือง โดยมีได้จดทะเบียนพรรคการเมือง เว้นแต่ในกรณีดำเนินกิจการเพื่อขอจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ป. ตีนสุลลานนท์

นายกรัฐมนตรี

(98 ร.จ.1 ตอนที่ 111 (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ 8 กรกฎาคม 2524)

บัญชีรายชื่อภาคและจังหวัด

- ก. ภาคกลาง มี กรุงเทพมหานคร กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชัยนาท
 ประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี ตราด นครนายก นครปฐม
 นนทบุรี ปทุมธานี ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี
 ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สมุทร-
 สงคราม สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อุทัยธานี อ่างทอง
- ข. ภาคใต้ มี กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี
 พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สตูล สุราษฎร์ธานี
 สงขลา
- ค. ภาคเหนือ มี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก นครสวรรค์ น่าน
 พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พะเยาแพร่ แม่ฮ่องสอน
 ลำปาง ลำพูน สุโขทัย อุตรดิตถ์
- ง. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครพนม นครราชสีมา
 บุรีรัมย์ มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด เลย ศรีสะเกษ
 สกลนคร สุรินทร์ หนองคาย อุตรธานี อุบลราชธานี

หมายเหตุ.- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรมี
 กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง เพื่อกำหนดระเบียบการจัดตั้งและการดำเนิน
 กิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธ-
 ศักราช 2521 จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้